

KSIĄDZ PROFESOR TADEUSZ WOJCIECHOWSKI

Kolejny 28. tom „*Analecta Cracoviensia*” redakcja postanowiła dedykować Księdzu Profesorowi Tadeuszowi Stanisławowi Wojciechowskiemu z tej racji, że prawie całe swoje życie kapłańskie poświęcił pracy dydaktyczno-naukowej w krakowskiej uczelni teologicznej. Urodził się 22 grudnia 1917 roku we wsi Polanka-Karol (dzisiaj w granicach Krosna). Studia na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im. Jana Kazimierza we Lwowie rozpoczął w roku 1936. Święcenia kapłańskie otrzymał 1 marca 1942 roku. Na podstawie rozprawy: *Zagadnienie czasu u św. Augustyna*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. Jana Stepy, uzyskał 12 marca 1943 roku magisterium teologii. W tym czasie pełnił już obowiązki wikarego w Ostapiu na Podolu, a od maja 1943 był wikarym i katechetą w Śniatynie na Pokuciu. Tu też, podczas okupacji hitlerowskiej, brał udział w tajnym nauczaniu. Przerwało je powtórne wejście wojsk radzieckich do Śniatynia. Po zakończeniu wojny i tzw. repatriacji osiadł w Mielcu, gdzie w tutejszym Państwowym Gimnazjum i Liceum uczył religii oraz propedeutyki filozofii.

W latach 1947–1948 odbył studia doktoranckie na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, ukończone 28 czerwca 1948 roku doktoratem na podstawie rozprawy pt. *Teorie scholastyczne czasu i Einsteińska*. Promotorem pracy był ks. prof. Kazimierz Kłósak. Wraz z innymi profesorami Wydziału Teologicznego ze Lwowa prowadził w latach 1948–1950 wykłady z filozofii i psychologii w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Lwowskiej ob. łac., działającym podówczas w klasztorze oo. Bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej. W roku 1950 zostało ono cywilnie rozwiązane przez władze państwowe.

Swą pracę dydaktyczną w zakresie filozofii przyrody, logiki i psychologii kontynuował następnie w Nysie. Tu bowiem, w nowo powstałym Wyższym Seminarium Duchownym Śląska Opolskiego, wykładał w latach 1950–1962. W roku 1959 podjął wykłady z historii filozofii i psychologii na usuniętym przez władze państwowe w roku 1954 z Uniwersytetu Jagiellońskiego Wydziale Teologicznym, który jednak *sub una auctoritate ecclesiastica* nadal istniał w Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Krakowie. Wydziałowi temu Stolica Apostolska przyznała w roku 1974 zaszczytny tytuł Wydziału Papieskiego. Trzeba jednak zaznaczyć, że już wcześniej, a mianowicie w latach II soboru watykańskiego, krakowski Wydział Teologiczny, w celu

umocnienia swojej pozycji wobec władz państwowych zaczął się określać jako Papieski Wydział Teologiczny. Z kolei papież Jan Paweł II *motu proprio Beata Hedvigis* (8 II 1981) powołał do życia Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie. W jej skład weszły trzy wydziały: Wydział Teologiczny, istniejący od 11 stycznia 1397 roku; Wydział Filozoficzny, ustanowiony przez papieża Pawła VI 23 grudnia 1976 r.; Wydział Historii Kościoła, którego powstanie zapowiedział papież Jan Paweł II w przemówieniu do Rady Papieskiego Wydziału Teologicznego 9 czerwca 1979 r. Z chwilą erygowania Papieskiej Akademii Teologicznej Ksiądz Profesor Wojciechowski wykłada na Wydziale Filozoficznym tej uczelni.

Jednocześnie, w latach 1965–1969, Ksiądz Wojciechowski prowadził wykłady zleczone z psychologii na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Przez dwa lata (1965–1967) miał także wykłady zleczone z wybranych zagadnień filozofii na Wydziale Filozoficznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wykładał również w wyższych seminariach duchownych: w Śląskim Seminarium Duchownym z siedzibą w Krakowie – psychologię (1963–1980); w Sandomierzu – filozofię przyrody (1992–1995).

Ksiądz Wojciechowski habilitował się 11 maja 1966 na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał 21 stycznia 1967 roku, profesora zwyczajnego – 8 maja 1976 na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie.

To *kalendarium vitae* Księdza Profesora Wojciechowskiego godzi się uzupełnić refleksją bardziej ogólną. Odnosić się ona będzie zarówno do pełnionych przezeń funkcji organizacyjnych w krakowskiej uczelni teologicznej, jak również do jego zainteresowań naukowych. W latach 1968–1974 Ksiądz Profesor Wojciechowski był prodziekanem Papieskiego Wydziału Teologicznego. Funkcję dziekana pełnił wówczas ks. prof. Stanisław Grzybek. Papieski Wydział Teologiczny znajdował się w tym czasie w stadium organizacji, tzn. tworzenia administracyjnych struktur działalności dydaktyczno-naukowej. Ogromną zasługą Księdza Wojciechowskiego było zorganizowanie administracji tej uczelni, w szczególności utworzenie sprawnie funkcjonującej kancelarii Wydziału. Sprawą, której poświęcił wiele uwagi i która w znacznej mierze dzięki niemu została urzeczywistniona, było nadawanie tytułu magistra teologii absolwentom Papieskiego Wydziału Teologicznego.

Analogiczną rolę odegrał Ksiądz Profesor Wojciechowski jako dziekan Wydziału Filozoficznego PAT w latach 1985–1988. Na podkreślenie zasługuje przede wszystkim opracowanie pod jego kierunkiem *Ratio studiorum* Wydziału Filozoficznego. Za dziekaństwa Księdza Profesora Wojciechowskiego zaczęto w pełni uwzględniać również pragmatykę ustawodawstwa państwowego, odnoszącą się do szkolnic-

two wyższego w zakresie nadawania stopni i tytułów naukowych, zachowując przy tym przepisy statutu, zatwierdzonego przez Stolicę Apostolską. Jako prorektor PAT (1988–1991) Ksiądz Profesor Wojciechowski wykonywał większość zadań przysługujących statutowo prorektorom Akademii, a to ze względu na ciężki stan zdrowia ks. prorektora Adama Kubisia.

Aktywność Księdza Profesora Wojciechowskiego wychodziła poza krakowskie środowisko naukowe. W latach 1981–1992 zajmował się wymianą profesorów pomiędzy Papieską Akademią Teologiczną i Uniwersytetem im. Jana Gutenberga w Moguncji. Uniwersytet Moguncki organizował w tych latach tzw. Polentag, podczas którego co roku występowali z gościnnymi wykładami profesorowie z Papieskiej Akademii Teologicznej i z innych wyższych uczelni kościelnych polskich. Ksiądz Wojciechowski wygłosił trzy referaty podczas tych spotkań naukowych (1980, 1987, 1990). Nadto wystąpił z referatem na Międzynarodowym Kongresie Towarzystwa Teilharda de Chardin (Hannover 1972, Irsee 1990) oraz na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu w Augsburgu (1975).

Liczne były jego odczyty w różnych instytucjach polskich. Do ważniejszych należały referaty w Towarzystwie Parapsychicznym w Krakowie (1983), w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Towarzystwa Rehabilitacji w Krakowie (1990), w Klubie Inteligencji Katolickiej w Krakowie (1966, 1981, 1983, 1985, 1991, 1992), w Warszawie (1966) i w Tarnowie (1984) Ponadto wygłosił ponad 40 odczytów na zebraniach duszpasterskich w diecezji krakowskiej, opolskiej i przemyskiej.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie oraz Sekcji Filozoficznej przy Komisji Episkopatu Polski do spraw Nauki Katolickiej, gdzie również wygłosił wiele referatów.

Na osobną wzmiankę zasługuje udział Księdza Wojciechowskiego w redagowaniu rocznika „*Analecta Cracoviensia*” W latach 1982–1992 należał bowiem do zespołu redakcyjnego tego głównego periodyku Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie.

Głównym kierunkiem zainteresowań naukowych Księdza Profesora Wojciechowskiego są zagadnienia tradycyjnej filozofii w świetle współczesnego ewolucjonizmu. Chodzi tutaj o ważne zagadnienie filozoficzne, jakim jest hominizacja człowieka, a więc – z religijnego punktu widzenia – o problem pochodzenia duszy ludzkiej. W tym względzie doszło do wyraźnej polaryzacji stanowisk Księdza Profesora Wojciechowskiego i jego nauczyciela – ks. prof. Kazimierza Klósaka (zm. 1982). Ten ostatni reprezentował stanowisko głównego nurtu tomistycznego, utrzymującego, że dusza ludzka jest stworzona przez Boga *ex nihilo sui et subiecti*. Natomiast Ksiądz Wojciechowski był zdania, że dusza ludzka mogła być stworzona przez Boga tylko *ex nihilo sui* na pewnym etapie rozwoju gatunku ludzkiego. Ks. Klósak

określał pogląd swego ucznia jako rodzaj „kryptomaterializmu” Rzecz zrozumiała, że pochodzenie duszy ludzkiej jest jednym z najbardziej dyskusyjnych problemów filozoficzno-teologicznych, odnośnie do którego również dzisiaj są prezentowane bardzo różne opinie uczonych. Nie miejsce tu jednak na szczegółowe omówienie tej kwestii i na ocenę poglądów w tym względzie – nauczyciela i Ucznia.

Niniejszy szkic biograficzny piszę, będąc rektorem Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Uważam przeto, że jest moim obowiązkiem podkreślić niezwykłą wierność Księdza Wojciechowskiego wobec krakowskiej uczelni teologicznej: najpierw wobec Papieskiego Wydziału Teologicznego, następnie – Wydziału Filozoficznego PAT. Jego życie było i jest nadal całkowicie wypełnione, również po przejściu na emeryturę, niestrudzoną służbą dla tej uczelni.

Ks. Adam Kubiś